

Schoolondersteuningsprofiel Corbulo College 2019-2023

vmbo | **techniek** ■ **technologie** ■ **design**

Dit Schoolondersteuningsprofiel omvat:

Schoolondersteuningsprofiel Corbulo College 2019-2023.....	0
Dit Schoolondersteuningsprofiel omvat:.....	1
1. Algemene gegevens.....	2
2. Ondersteuningsaanbod	5
3. De basisondersteuning	6
4. Extra ondersteuning in het LWOO.....	13
5. Toelaatbaarheidscriteria Voortgezet Speciaal onderwijs.....	15
6. Afkortingen	21

1. Algemene gegevens

Contactgegevens	Adres: van Tuyll van Serooskerkenstraat 2 Postcode: 2273 CB Voorburg Telefoon: 070-3873630 e-mail: info@corbulocollege.nl website: www.corbulocollege.nl overig: www.facebook.com/CorbuloCollege/ https://twitter.com/corbulo_college
Onderwijsvisie/concept	<p>Leerlingen op het Corbulo College ontwikkelen zich tot technisch deskundige, zelfstandige en verantwoordelijke individuen binnen een geborgen en veilige omgeving. Hierbij worden zij in contact gebracht met innovaties en ontwikkelingen in het bedrijfsleven en maken zij de eerste keuzes in de richting van hun vervolgopleiding. Al onze leerlingen krijgen een stevige basis waarmee zij kunnen doorstromen naar het MBO. Onze kernkwaliteiten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kleinschaligheid; een school waarin elke leerling zich gezien voelt • leren door doen • aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling en de ontplooiing van talenten • bieden van innovatief technisch onderwijs <p>Kleinschaligheid; een school waarin elke leerling zich gezien voelt Binnen onze school vinden wij aandacht voor onze leerling belangrijk. Wij geloven erin dat een leerling pas kan presteren als hij of zij zich veilig voelt in de school en gezien wordt. Wij ontvangen de leerlingen 's ochtends bij de deur om hen welkom te heten in ons gebouw. Docenten begroeten alle leerlingen bij de aanvang en het eind van de les. Wij vinden de mentortaak binnen onze school belangrijk en faciliteren onze mentoren hiervoor in uren. Ook gaan we school breed kijken hoe wij onze mentoren nog beter kunnen uitrusten door middel van training en de aanschaf van nieuwe mentormethodes. Voor al onze nieuwe 1^e klas leerlingen is er in de week na het introductiekamp een gesprek samen met hun ouder(s), verzorger(s) en hun mentor(en). Wij kiezen er bewust voor om dit te doen nadat we de</p>

leerlingen een aantal weken kennen, zodat we onze eerste bevindingen met de ouders kunnen delen.

Leren door doen

Leerlingen kiezen bewust voor het Corbulo College en kiezen dus ook bewust voor techniekonderwijs. Onze school wil die motivatie pakken en vasthouden en biedt de leerlingen in de onderbouw dan ook 12 lessen per week maak-lessen, verdeeld over de vakken Techniek & Technologie, Creativiteit & Design en Digitale Vaardigheden. In de bovenbouw is dat zelfs 16 lessen in de richtingen PIE (Producers, installeren & Energie), BWI (Bouw, Wonen & Interieur) en MOBT (Mobiliteit & Transport).

Naast de technieklessen proberen wij de leerlingen ook oplossingsgericht te laten denken. Wij brengen de leerlingen niet alleen kennis en vaardigheden bij, maar leren ze ook wanneer en hoe ze deze opgedane kennis kunnen gebruiken. Wij verbinden het denken dus met het doen en vormen onze leerlingen zo tot de makers van de toekomst.

Aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling en de ontplooiing van talenten

Het Corbulo College biedt kennis en leert vaardigheden aan. Niet alleen vakkennis vinden wij belangrijk, maar ook kennis over jezelf en de ander. Wanneer een leerling bij ons op school start, is alles nieuw, van het wisselen van lokaal en leerkracht tot het leren en maken van toetsen.

In de vier jaar dat ze bij ons zijn, maken ze een persoonlijke ontwikkeling door, waardoor ze als zelfverzekerde jongeren naar een vervolgopleiding kunnen. Ze weten wie ze zijn en wat ze willen.

Dat gaat niet vanzelf.

Door te leren reflecteren op het eigen gedrag, door inzicht te krijgen in je persoonlijke leerstijl, door jezelf beter te leren kennen en te begrijpen waarom je doet zoals je doet en hierin verandering aan te kunnen brengen, helpen we leerlingen zichzelf beter te begrijpen.

Tijdens de mentor les wordt niet alleen aandacht gegeven aan plannen en organiseren, maar wordt ook aandacht geschonken aan loopbaanoriëntatie (LOB). Verder worden leerlingen gestimuleerd na te denken over zichzelf en worden er onderwerpen besproken uit hun belevingswereld, waardoor zij leren een mening te vormen.

De lessen Rots en Water dragen bij aan de bewustwording van emoties en het uiten ervan.

Inmiddels hebben een aantal docenten de cursus 'ik leer leren' gevolgd, waardoor zij leerlingen inzicht kunnen bieden in hun leerstijl, het verhogen van de motivatie en het verkleinen van faalangst.

Om de leerlingen bewust te laten worden van hun talenten en deze te ontplooiën, is het van belang dat zij kunnen presteren op hun eigen niveau. Vandaar dat wij leerlingen al indelen naar niveau. Zeker aan het begin van klas 1 ligt de focus op succesbeleving. Wanneer leerlingen beseffen dat ze iets kunnen, zijn ze ook bereid dit talent verder te ontplooiën. Ook bij zij-instromers die afstromen is het van belang dat zij ontdekken hoe ze weer naar tevredenheid kunnen presteren.

	<p>Talenten liggen niet alleen op het cognitieve vlak. Leerlingen kunnen ervaren dat ze over meerdere talenten beschikken tijdens de creatieve en technische vakken, alsook tijdens sport en beweging. Bij deze vakken is ruimte voor leerlingen om op eigen niveau te starten en voor persoonlijke groei. Dit geeft zelfvertrouwen en komt het welbevinden van de leerlingen ten goede.</p> <p>We maken het onderwijs zo uitdagend mogelijk door te differentiëren en daarbij zo goed mogelijk aan te sluiten bij de individuele leerling, maar ook door te variëren in de manier van toetsen. Daardoor leren leerlingen dat niet alleen de resultaten belangrijk zijn, maar ook de weg er naartoe. Het maken van huiswerk kan van meerwaarde zijn, daarom hebben wij huiswerkbeleid en een huiswerkprotocol dat door ouders en leerlingen moet worden getekend waarin wij met betrekking tot het maken van huiswerk ook hen daarbij betrekken en een gezamenlijke verantwoordelijkheid aangaan.</p> <p>Bieden van innovatief technisch onderwijs Het Corbulo College werkt bij de maak-lessen in de onderbouw niet met bestaande methodes. Onze leermiddelen worden door onze eigen docenten ontwikkeld, geëvalueerd en aangepast. Op deze manier zijn deze dus passend bij de leerlingen van het Corbulo. Hierdoor zijn deze lessen uniek, eigentijds en toekomstbestendig (toekomst gericht onderwijs, koersplan LO). Geen andere school biedt wat wij bieden. Omdat het Corbulo niet vast zit aan een methode zijn wij ook flexibel. Zodra er een nieuwe techniek is, kunnen wij hier direct mee aan de slag. In de laatste jaren is dit in de praktijk gebracht met lessen Robotica, 3D printers, drones, virtual en augmented reality etc.</p> <p>In de bovenbouw wordt er naar een landelijk examen toegewerkt. De basis wordt gevonden in een methode, de uitwerking is echter dat wij die methode als middel hanteren en niet als doel. Leerlingen werken gemotiveerd aan opdrachten die aansluiten bij de belevingswereld en bij de wereld om ons heen. Onze praktijklokalen zijn en worden constant vernieuwd zodat onze leerlingen in aanraking komen met de nieuwste machines en technieken.</p> <p>Daar waar wij zelf niet de ruimte of middelen hebben om innovatief technisch onderwijs te bieden, maken wij gebruik van educatieve partners in de regio en zoeken wij samenwerking met het bedrijfsleven.</p>			
Onderwijsaanbod	Vmbo-b/vmbo-k met of zonder LWOO in de sectoren PIE (Produceren, Installeren en Energie), BWI (Bouwen, Wonen en Interieur) en M&T (Mobiliteit en Transport)			
	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Leerlingaantal totaal per afdeling 4 ^{de} jaars	Basis 27 Kader 46	Basis 34 Kader 36	Basis 31 Kader 28	Basis 17 Kader 16

Aantal LWOO leerlingen	22	30	24	5
Examenresultaat	VMBO BB 100% VMBO KB 96%	VMBO BB 98% VMBO KB 100%	VMBO BB 100% VMBO KB 100%	VMBO BB 100% VMBO KB 100%

2. Ondersteuningsaanbod

De scholen binnen het SWV Zuid Holland West hebben gezamenlijk afspraken gemaakt over het ondersteuningsaanbod van de scholen. Deze afspraken moeten ertoe leiden dat er voor elke leerling een passende school is, die de noodzakelijke ondersteuning kan bieden.

Bij die ondersteuning wordt een onderscheid gemaakt tussen basis-, extra en diepteondersteuning.

De **basisondersteuning** is op alle scholen voor voortgezet gelijk, maar niet identiek. Schoolbesturen hebben samen vastgesteld **wát** tot de basisondersteuning behoort, maar elke school geeft dat vorm op de manier die aansluit bij de onderwijsvisie van de school (**hoe/uitwerking**).

De **extra ondersteuning** kan per school verschillen. Het gaat dan om een aanbod voor een specifieke leerling cq groep leerlingen die meer nodig heeft dan de basisondersteuning. De scholen hebben onderling afspraken gemaakt t.a.v. de verdeling van die extra ondersteuning over de scholen. De verdeling is tot stand gekomen op basis van expertise van een school, de wens om leerlingen met extra ondersteuning niet te concentreren op een beperkt aantal scholen en ook de mogelijkheden of beperkingen van een gebouw.

De **diepteondersteuning** is bijzonder intensieve ondersteuning, die zeer gespecialiseerde kennis van de medewerkers vraagt en hoge eisen stelt aan een gebouw. Het is ondersteuning die onze school niet kan bieden en die binnen ons Samenwerkingsverband geconcentreerd is op het speciaal onderwijs (het VSO).

3. De basisondersteuning

Het bestuur van het Samenwerkingsverband Zuid Holland West heeft afgesproken, dat de basisondersteuning wordt omschreven in 12 standaarden, alle voorzien van een aantal concretisering.

Net als alle scholen, heeft onze school de ambitie om deze 12 standaarden en de concretisering te realiseren. Wij doen dat op een wijze die past bij onze visie en de organisatie van de school. In dit schoolondersteuningsprofiel wordt dat onder "TOELICHTING" beschreven.

Voor alle scholen vormen

- de bekwaamheidseisen voor docenten, zoals geformuleerd in de wet BIO
- het toezichtkader van de Onderwijsinspectie

het fundament onder de basisondersteuning.

Standaard 1: De school neemt leerlingen zorgvuldig aan en draagt ze zorgvuldig over, zowel bij onder- als bij zij-instroom	
WAT	TOELICHTING (indien wenselijk/relevant)
<ul style="list-style-type: none"> • De school houdt zich aan de afspraken zoals vastgelegd in de Bovo-procedure, voor aanmelding bij het loket Instroom en de procedure VOROC • De school zorgt voor een " warme overdracht" bij leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben • De school zorgt voor een kennismakings-/introductieprogramma voor nieuwe leerlingen • Om goede begeleiding te organiseren is de school in staat om in beeld te brengen welke begeleiding noodzakelijk is.* • Voor leerlingen met een extra ondersteuningsvraag voert de school op overeenstemming gericht overleg met de ouders ten behoeve van het opstellen van een ontwikkelperspectief. • De school zorgt voor een goede aansluiting tussen school en vervolgonderwijs of arbeidsmarkt • De school screent voor de start van het schooljaar alle dossiers van nieuwe leerlingen en brengt risicoleerlingen/leerlingen die speciale aandacht nodig hebben in beeld. • In de school zijn afspraken over gemaakt over de informatie-uitwisseling van deze leerlingen • Bij zij-uitstroom van een leerling is de afleverende school verantwoordelijk voor een compleet (cijfers, gedrag, absentie, OKR-basisschool, Cito dossier, indicaties, verklaringen, begeleiding jeugdzorg e.d.) en een warme overdracht. Dit kan alleen als de ouders hiervoor toestemming geven 	<p>BoVo bijeenkomst en telefonisch contact daar waar nodig.</p> <p>Kennismakingsgesprek met leerling en ouders. Kennismakingsmiddag met toekomstige klasgenoten en mentor.</p> <p>Voor elke zij-instromer wordt een plan van aanpak opgesteld door leerlingbegeleider. Deze wordt door de mentor met ouders besproken.</p> <p>In zorgoverleg wordt besproken welke ondersteuning noodzakelijk is, er wordt een OPP opgesteld door leerlingbegeleider en dit wordt daarna met ouders besproken.</p> <p>PSO, LOB en decanaat,</p> <p>Van alle nieuwe leerlingen wordt het dossier doorgenomen en leerlingen/ouders worden uitgenodigd voor een gesprek.</p>

*Indien noodzakelijk kan in overleg met het SWV nader onderzoek naar IQ, leerachterstanden of gedragsproblematiek worden uitgevoerd

Standaard 2: De school betreft ouders actief bij de ontwikkeling van de leerling en bij de school	
<p>WAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is structureel contact met ouders over de leervorderingen van de leerling • De school neemt altijd contact op met de ouders ingeval van verzuim • Ouders krijgen inzicht in hoe de leerling zich ontwikkelt. Ingeval er zich leer- of gedragsproblemen voordoen, neemt de school altijd contact op met de ouders • De school betreft ouders bij beslissingen over de ondersteuning van een leerling en/of de overdracht of doorverwijzing naar een andere school of een bovenschoolse voorziening • De school informeert ouders over relevante ontwikkelingen binnen de school . • School betreft ouders bij een besluit over afstroom en begeleidt de ouders bij de keuze van een vervolgschool. 	<p>TOELICHTING (indien wenselijk/relevant)</p> <p>De mentor heeft tenminste 3x per jaar contact.</p> <p>Is in verzuimprotocol beschreven.</p>

Standaard 3: De school beschikt over de volgende protocollen en documenten en handelt overeenkomstig .	
<p>WAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veiligheidsplan (incl. Incidentenregistratie) • Klachtenprocedure • Plan fysieke toegankelijkheid • Protocol medisch handelen • Verzuimprotocol • Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld • Privacy protocol • Pestprotocol • Dyslexieprotocol • Dyscalculieprotocol <p>Toestemmingsformulier ouders.</p>	<p>TOELICHTING (indien wenselijk/relevant)</p>

Standaard 4: De school zet zich in om thuiszitten en schooluitval te voorkomen en terug te dringen

WAT	TOELICHTING (indien wenselijk/relevant)
<ul style="list-style-type: none"> • De school registreert verzuim en meldt ongeoorloofd verzuim volgens het verzuimprotocol van de gemeente waar de leerling woonachtig is • De school heeft een protocol en/of werkwijze m.b.t. thuiszitters • De school spant zich in om onderwijs te blijven bieden als een leerling tijdelijk de school niet kan bezoeken. • De taken en verantwoordelijkheden van de school, Leerplicht en het SWV rond thuiszitters zijn helder beschreven • Leerlingen die niet in de school kunnen blijven worden door de school naar een andere reguliere school, het VSO of het OPDC van het SWV begeleid • De school meldt alle thuiszitters bij het SWV en stelt een plan van aanpak op, zo nodig met ketenpartners	

Standaard 5: De school voorziet in (mentor)begeleiding van leerlingen

WAT	TOELICHTING (indien wenselijk/relevant)
<ul style="list-style-type: none"> • Elke klas cq leerling kent een begeleidings-c.q. mentorvoorziening • De taken en verantwoordelijkheden van een mentor c.q. begeleider zijn vastgelegd en bekend bij de ouders	

Standaard 6: De school voorziet in een leerlingvolgsysteem waarin relevante gegevens van leerlingen gedurende meerdere jaren zijn opgenomen

WAT	TOELICHTING (indien wenselijk/relevant)
<ul style="list-style-type: none"> • De school zorgt voor een digitaal leerlingvolgsysteem • De school houdt de ontwikkelingen en vorderingen van elke leerling systematisch bij • Er wordt voortgebouwd op het leerlingvolgsysteem van de school van herkomst. • De school maakt gebruik van beschikbare digitale overdrachtssystemen	Magister

Standaard 7: De school zorgt voor een veilig schoolklimaat	
<p>WAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • De school ondersteunt leerlingen bij het ontwikkelen en versterken van sociale vaardigheden • De school biedt leerlingen die dat nodig hebben een sociale vaardigheidstraining aan • De school besteedt systematisch aandacht aan discriminatie en pesten van leerlingen en medewerkers. 	<p>TOELICHTING (indien wenselijk/relevant)</p> <p>Zie standaard 3</p>

Standaard 8: De schoolorganisatie is ingericht op een adequate onderwijsondersteuning	
<p>WAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • De school heeft een ondersteuningsstructuur beschreven, waarvan in ieder geval een zorgcoördinator, de mentor, een vertrouwenspersoon, een schoolmaatschappelijk werker, een gedragswetenschapper (vanuit het SWV) en een EHBO'er cq BHV-er deel van uitmaken. • De driehoek consulent SWV /zorgcoördinator/smw^{plus}- maken afspraken over ondersteuning voor leerlingen die dat nodig hebben • Teams/docenten bespreken de onderwijsresultaten • Teams/docenten signaleren tijdig leeropgroei- en opvoedproblemen • De school werkt handelingsgericht bij het begeleiden van leerlingen • De school kan, zo nodig met ondersteuning vanuit het SWV, de ondersteuningsvraag van een leerling in beeld brengen. • De school maakt afspraken over de verantwoordelijkheid van ouders, leerling, schoolbegeleiders en externe begeleiders bij ondersteuning. • Leerlingen worden op een planmatige wijze begeleid 	<p>TOELICHTING (indien wenselijk/relevant)</p> <p>In een twee wekelijks overleg.</p> <p>In een vier wekelijks overleg met adjunct. Leerlingbespreking en cijfervergadering.</p> <p>In de vorm van een OPP en een plan van aanpak.</p>

Standaard 9: De school traint de leerlingen in de basisvaardigheden die noodzakelijk zijn om het onderwijs te kunnen volgen	
<p>WAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het curriculum zijn de volgende studievaardigheden opgenomen: Leren leren, plannen en organiseren, huiswerk leren maken, agendabeheer • De school besteedt systematisch aandacht aan samenwerken, gedrag in de klas, voorwaarden voor leren 	<p>TOELICHTING (indien wenselijk/relevant)</p> <p>In de mentorlessen, tijdens huiswerkuur en worden ook benoemd bij de andere lessen.</p>

Standaard 10: De school kan leerlingen ondersteunen met de volgende kenmerken	
<p>WAT betreft</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cognitieve ontwikkeling <ul style="list-style-type: none"> • Leren 	<p>TOELICHTING (indien wenselijk/relevant)</p> <p>Leerlingen met een IQ tussen 75 en 120 waarbij de leerachterstand niet hoger is dan 50% bij BL en/of IR en dat behaald is op het niveau van tenminste E5/M6.</p> <p>Leerlingen met een disharmonisch intelligentieprofiel waarbij zowel het verbale als het performale IQ een score van boven de 70 hebben en het verschil maximaal 12 punten bedraagt.</p> <p>Leerlingen zonder de combinatie van een lage verwerkingssnelheid en een hoge impulsiviteit.</p> <p>Leerlingen die baat hebben bij verlenging en vergroting zoals beschreven in ons dyslexie protocol. Indien nodig mogen hulpmiddelen worden gebruikt zoals Daisy speler, Kurzweil, X-lens bril.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Fysieke situatie • overig	<p>Leerlingen die niet doof en/of blind zijn.</p> <p>Leerlingen waarbij geen medisch handelen noodzakelijk is.</p> <p>Leerlingen die in staat zijn tot eigen lichamelijke verzorging.</p> <p>Leerlingen waarbij samenwerking met ouders en het netwerk mogelijk is.</p>
---	--

Standaard 11: De school werkt samen met kernpartners aan een effectieve ondersteuningsstructuur.	
WAT	TOELICHTING (indien wenselijk/relevant)
<ul style="list-style-type: none"> • De jeugdhulp is structureel onderdeel van de zorgstructuur op school via de vaste aanwezigheid van de SMW^{plus}-er, in de school, die door de gemeente wordt gefinancierd. Via deze functionaris kan er ook snel en effectief worden geschakeld naar meer gespecialiseerde vormen van jeugdhulp, bijvoorbeeld naar de expertise in de jeugdteams • Onderwijs en jeugdhulp werken vanuit de eigen verantwoordelijkheid samen aan het integraal begeleiden van een leerling • Er is op de school gestructureerd overleg tussen school, SMW^{plus}, consulent van het SWV. Leerplicht en JGZ sluiten hierbij op gezette tijden aan op basis van de ondersteuningsbehoefte van de school	

Standaard 12. De school stelt jaarlijks de effectiviteit van de ondersteuning en begeleiding vast.	
WAT <ul style="list-style-type: none"> • De school heeft vastgelegd welke ondersteuning en begeleiding zij aan leerlingen met een (extra) ondersteuningsbehoefte heeft geboden. • De school evalueert jaarlijks met kernpartners de inzet en opbrengst van de ondersteuning en begeleiding • De school evalueert met leerling en ouders de inzet en opbrengst van ondersteuning en begeleiding aan de hand van het opgestelde plan • De school evalueert het schoolondersteuningsprofiel 	TOELICHTING (indien wenselijk/relevant)

4. Extra ondersteuning in het LWOO

Voor scholen met LWOO:

LWOO is leerwegondersteuning voor leerlingen die aan de volgende kenmerken voldoen:

- IQ 75-120
- 25-50% leerachterstand op 2 of meer gebieden, waarbij begrijpend lezen en/of inzichtelijk rekenen.
- Bij een IQ 91-120 moet belemmerende sociaal-emotionele problematiek worden aangetoond. (faalangst, prestatiemotivatie, emotionele instabiliteit)

Voor deze specifieke groep leerlingen biedt de school de volgende ondersteuning:

Omschrijving	Toelichting
Onderwijs in kleinere groepen	Ja
Extra uren mentoraat	Ja
Aanpassing van de lessentabel	Ja
Begeleiding door een orthopedagoog, of psycholoog of leerlingbegeleider	Ja
Een Groepshandelingsplan per klas	Ja
Een planmatige aanpak om leerachterstanden weg te werken	Ja
Sociale vaardigheidstraining	Ja

Regelmatig contact met ouders	Ja
Een vast klein team per klas	Ja
Een eigen gedeelte van het gebouw	nee
Anders n.l.:	

Voor Praktijkscholen:

Praktijkonderwijs is voor leerlingen die aan de volgende kenmerken voldoen:

- Leerachterstanden groter 3 jaar
- IQ tussen 60-75/80

De school biedt deze leerlingen, bovenop de basisondersteuning die in alle scholen wordt geboden:

Omschrijving	Toelichting
Onderwijs in kleinere groepen	
Extra uren mentoraat	
Een vaste groepsleerkracht	
Een eigen onderwijsaanbod bestaande uit, ...	
Begeleiding door een orthopedagoog, of psycholoog of leerlingbegeleider	
Een Individueel Ontwikkelingsperspectief voor elke leerling	
Een planmatige aanpak om leerachterstanden weg te werken	
Extra taal- en of rekenles , n.l.	
Sociale vaardigheidstraining	
Regelmatig contact met ouders	
Een vast klein team per klas	
Praktijklessen en leren d.m.v. stage.	
Anders n.l.:	

5. Toelaatbaarheidscriteria Voortgezet Speciaal onderwijs

Inleiding

De vier samenwerkingsverbanden voor Voortgezet Onderwijs, Den Haag e.o, Zoetermeer, Delft en Westland hanteren voor de indicatiestelling voor het Voortgezet Speciaal Onderwijs éénduidige toelatingscriteria. Sinds de invoering van passend onderwijs hebben de samenwerkingsverbanden besloten daarbij de richtlijn toelaatbaarheid EMB-leerlingen, uitgebracht door de PO- en VO-raad, te hanteren. Deze EMB-richtlijn heeft echter tot veel verwarring geleid m.b.t. de indicatiestelling. Om die reden hebben de vier samenwerkingsverbanden besloten om deze richtlijn niet meer te hanteren voor de indicatiestelling, maar in plaats daarvan weer uit te gaan van de oude Cvl-categorieën Cluster 3: ZML, LZ, LG, MG en Cluster 4: ZMOK. Uitgaande van deze oude categorieën, zijn de indicatiecriteria voor cluster-3 in bijgaand document aangepast, waardoor duidelijker wordt welke leerling in welke categorie valt.

De criteria zijn leidend voor de indicatiestelling, maar worden niet rigide gehanteerd. Elk kind is uniek en de commissie zal de goed onderbouwde dossiers op die manier benaderen. Bij wijze van uitzondering kan worden afgeweken van de criteria.

Bij leerlingen waarbij de handicaps dusdanig ernstig zijn en waarbij geen twijfel bestaat over de noodzaak om in aanmerking te blijven komen voor het speciaal onderwijs (MG en ZML), is om ouders en scholen te ontlasten, de volgende afspraak gemaakt met de vier samenwerkingsverbanden: bij de overstap van SO naar VSO moet eenmalig een nieuwe toelaatbaarheidsverklaring worden aangevraagd bij het samenwerkingsverband. Deze TLV wordt afgegeven tot het schooljaar waarin de leerling 18 jaar wordt.

Er bestaat een mogelijkheid om de indicatie te verlengen tot 20 jaar. Er moet dan onderbouwd kunnen worden, waarom dit in het belang is van de leerling. De verlenging kan bij het samenwerkingsverband op eenvoudige manier worden aangevraagd d.m.v. het indienen van een transitieplan waarin de nog te behalen onderwijs- en/of ontwikkelingsdoelen worden beschreven en het standaard aanvraagformulier in Onderwijs Transparant.

Regeling indicatoren voor toelaatbaarheid VSO Cluster 3: Zeer moeilijk lerend (ZML)

Het toekennen van een TLV VSO cluster 3 ZML gebeurt op basis van de combinatie van vastgestelde kindkenmerken en de ondersteuningsbehoeften van de leerling.

De leerling heeft ondersteuningsbehoeften in de categorieën A t/m E.

Deze leerling valt onder de bekostigingscategorie 1 (laag).

	Indicatoren voor onderwijs aan zeer moeilijk lerende leerlingen	Benodigde onderzoeksgegevens
Kenmerken van de leerling	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen met het Syndroom van Down • Leerlingen met een IQ lager dan 55 • Leerlingen met een IQ tussen de 55 en 70 in combinatie met een laag leerrendement (bij aanvang van het VO ≤ eind groep 3) en tenminste één van onderstaand geformuleerde ondersteuningsbehoeften. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Medische verklaring noodzakelijk, voorzien van datum, naam, handtekening en functie arts. 2. Intelligentieonderzoek voorzien van datum, naam, handtekening en functie onderzoeker.
Ondersteuningsbehoeften van de leerling	<p>A. Praktische en sociale redzaamheid (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft een zeer grote ondersteuningsbehoefte ten aanzien van de praktische redzaamheid. • De leerling laat een zeer grote ondersteuningsbehoefte zien in het omgaan met anderen <p>B. Voorwaarden om te kunnen leren (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft structurele behoefte aan ondersteuning om te kunnen voldoen aan de voorwaarden om te kunnen leren. • De leerling heeft een structurele behoefte aan aanpassingen in de lesstof en aangepast lesmateriaal. De aanpassingen vergen structureel veel tijd van de docent(en). • De onderwijsbegeleiding van de leerling eist specialistische kennis van de doelgroep bij de docent/docententeam. <p>C. Emoties en persoonskenmerken (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling laat een zeer grote ondersteuningsbehoefte zien op het gebied van (de regulatie van) emoties en persoonskenmerken. <p>D. Integrale ondersteuning (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • De onderwijsbehoefte van de leerling is structureel verweven met een zorgbehoefte. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Psychodiagnostische rapportage waaruit blijkt dat er sprake is van geringe sociale redzaamheid. 2. Didactische en gedragsmatige voortgangsrapportage in relatie tot evaluatie van uitgevoerde doelen in OPP. 3. Rapportagegegevens waaruit blijkt dat er sprake is van psychologische, psychiatrische of (para)medische hulpverlening.
Ontoereikende ondersteuningsstructuur	Aantoonbaar ontbreken van passende ondersteuning in het regulier onderwijs vanuit de basisondersteuning en vanuit de extra ondersteuning aan de hand van geformuleerde onderwijs- zorgbehoeften.	

Regeling indicatoren voor toelaatbaarheid VSO Cluster 3: Lichamelijk gehandicapt (LG)

Het toekennen van een TLV VSO cluster 3 LG gebeurt op basis van de combinatie van vastgestelde kind kenmerken en de ondersteuningsbehoeften van de leerling. De leerling heeft ondersteuningsbehoeften in de categorieën A t/m D. Deze leerling valt onder de bekostigingscategorie 2 (midden).

LG	Indicatoren voor onderwijs aan lichamelijk gehandicapte leerlingen	Benodigde onderzoeksgegevens
Kenmerken van de leerling	<ul style="list-style-type: none"> Een of meer aandoeningen die dermate motorische beperkingen veroorzaken dat daardoor sprake is van een ernstige belemmering om aan het regulier onderwijs deel te nemen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Medische verklaring voorzien van datum, handtekening en functie arts.
Ondersteuningsbehoeften van de leerling	<p>A. Praktische zelfredzaamheid</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft behoefte aan praktische ondersteuning van anderen bij algemene dagelijkse levensverrichtingen en bij gebruik van technische hulpmiddelen. De leerling heeft behoefte aan (ver)zorg- en/of verpleeghandelingen. <p>B. Fysieke eigenschappen en mobiliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling is afhankelijk van paramedische behandelingen en hulpmiddelen. De leerling heeft behoefte aan een vermindering van leertijd met minstens 25% door noodzakelijke zorg of aan de aandoening gerelateerd verzuim. <p>C. Leeromgeving en leermiddelen</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft behoefte aan aangepaste sanitaire voorzieningen en volledig rolstoeltoegankelijk schoolgebouw. De leerling heeft behoefte aan het inzetten van speciale (technische) hulpmiddelen en materialen. De leerling heeft behoefte aan het bieden van een balans tussen inspanning en ontspanning. <p>D. Didactische begeleiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft behoefte aan ondersteuning bij onderwijs voorwaardelijke (fijn)motorische activiteiten en handelingen. De leerling heeft behoefte aan ondersteuningsvormen die zijn gericht op het (stimuleren van het) leerproces, zoals praktische begeleiding tijdens de les of speciale ondersteuning bij specifieke vakken. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rapportagegegevens die de aanvraag onderbouwen 2. Een geëvalueerd OOP waarin de relatie wordt beschreven tussen de motorische en lichamelijke beperkingen en de onderwijsbehoeften. 3. Eventueel gegevens van zorg- of hulpverleningsinstanties.
Ontoereikende ondersteuningsstructuur	Aantoonbaar ontbreken van passende ondersteuning in het regulier onderwijs vanuit de basisondersteuning en vanuit de extra ondersteuning aan de hand van de geformuleerde onderwijs- en zorg behoeften.	

Regeling indicatoren voor toelaatbaarheid VSO Cluster 3: Meervoudig gehandicapt (MG)

Het toekennen van een TLV VSO cluster 3 MG gebeurt op basis van de combinatie van vastgestelde kind kenmerken en de ondersteuningsbehoeften van de leerling.

Deze leerling valt onder de bekostigingscategorie 3 (hoog).

MG	Indicatoren voor onderwijs aan meervoudig gehandicapte leerlingen	Benodigde onderzoeksgegevens
Kenmerken van de leerling	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een diepe stoornis in de intellectuele ontwikkeling (IQ <20). 2. Een ernstige stoornis in de intellectuele ontwikkeling (IQ: 20-34) met bijbehorend zeer beperkt gedragsrepertoire en bijkomende medische-, of gedragsproblematiek. 3. Een matig tot licht verstandelijke beperking (IQ 35-69) in combinatie met een lichamelijke handicap (zie criteria ZML/LG). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Medische verklaring voorzien van datum, handtekening en functie arts 2. Intelligentieonderzoek voorzien van datum, handtekening en functie onderzoeker (voor IQ <34 kan worden uitgeweken naar ontwikkelings- of zelfredzaamheidsschalen).
Te verwachten maximale ontwikkelingsniveau van de leerling aan het einde van de schoolloopbaan	<p>De meeste intelligentietests zijn niet berekend op afname bij zeer zwak presterende leerlingen. Een IQ <55 is onvoldoende betrouwbaar vast te stellen. Daarom wordt naast een IQ-meting ook gekeken naar het ontwikkelingsniveau van de leerling. Onderstaande beschrijvingen zijn gebaseerd op Resing & Blok 2002.</p> <p>Ad 1: IQ <20, referentieleeftijd: 0-2 jaar <i>Te verwachten maximale ontwikkelingsniveau van de leerling aan het einde van de schoolloopbaan:</i> Kan soms lopen, zeer elementaire vorm van spreken mogelijk, heeft baat bij regelmatige lichamelijke activiteit, eenvoudige vormen van zelfredzaamheid (bijvoorbeeld lepel vasthouden, zelfstandig koekje eten) zijn mogelijk. Kan niet voor zichzelf zorgen; heeft bij bijna alle algemene dagelijkse levensverrichtingen hulp nodig. De leerling heeft onder schooltijd (diverse) paramedische therapieën en/of verpleegkundige zorg nodig.</p> <p>Ad 2: IQ 20-34, referentieleeftijd: 2-4 jaar. <i>Te verwachten maximale ontwikkelingsniveau van de leerling aan het einde van de schoolloopbaan:</i> Kan meestal leren lopen. Kan taal begrijpen en er op reageren. De spraakontwikkeling is beperkt. De leerling beschikt niet over de basisvoorwaarden om te leren lezen, schrijven en rekenen. De leerling kan getraind worden in elementaire verzorging en andere basisvaardigheden, bijvoorbeeld: aankleden, haren kammen, zelfstandig uit een beker drinken en een vorm van zindelijkheid aanleren is mogelijk. Heeft hulp nodig bij de meeste algemene dagelijkse levensverrichtingen. Heeft leiding nodig en intensieve, sturende begeleiding. De leerling heeft onder schooltijd (diverse) paramedische therapieën en/of verpleegkundige zorg nodig.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. OPP waarin de ontwikkelingsdoelen waaraan gewerkt wordt beschreven en geëvalueerd zijn. 2. Rapportagegegevens waaruit blijkt dat er sprake is van verpleegkundige-, of (para)medische hulpverlening.
Ontoereikende ondersteuningsstructuur	Hoeft niet te worden aangetoond.	

Regeling indicatoren voor toelaatbaarheid VSO Cluster 3: Langdurig (somatisch) ziek (LZ)

Het toekennen van een TLV VSO cluster 3 LZ gebeurt op basis van de combinatie van vastgestelde kind kenmerken en de ondersteuningsbehoeften van de leerling.

De leerling heeft ondersteuningsbehoeften in de categorieën A t/m D.

Deze leerling valt onder de bekostigingscategorie 1 (laag).

LZ	Indicatoren voor onderwijs aan langdurig (somatisch) zieke leerlingen	Benodigde onderzoeksgegevens
Kenmerken van de leerling	<ul style="list-style-type: none"> Een lichamelijke, neurologische of psychosomatische stoornis, die niet in hoofdzaak leidt tot motorische beperkingen, maar wel leidt tot een ernstige belemmering om aan het onderwijs deel te nemen.. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Medische verklaring voorzien van datum, handtekening en functie arts
Ondersteuningsbehoeften van de leerling	<p>A. Praktische zelfredzaamheid</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft behoefte aan praktische ondersteuning van anderen bij algemene dagelijkse levensverrichtingen. De leerling heeft behoefte aan (ver)zorg- en/of verpleeghandelingen. <p>B. Fysieke eigenschappen en mobiliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling is afhankelijk van (para)medische behandelingen en hulpmiddelen. De leerling heeft extra onderwijs- en zorgbehoeften als het gaat om diens gezondheid en/of pijnbeleving. De leerling heeft extra onderwijs- en zorgbehoeften als het gaat om diens energieniveau, slaapbehoeften en/of slaappatroon. De leerling heeft behoefte aan een vermindering van leertijd en schoolwerk met minstens 25% door noodzakelijke zorg of aan de stoornis gerelateerd verzuim. <p>C. Leeromgeving en leermiddelen</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft behoefte aan het bieden van een balans tussen inspanning en ontspanning. De leerling heeft behoefte aan een rustruimte en/of aangepaste sanitaire voorzieningen. <p>D. Didactische begeleiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft extra onderwijsbehoeften als het gaat om informatieverwerking, taakgerichtheid, concentratie en/of werktempo. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integraal geëvalueerd OOP waarin de relatie wordt beschreven tussen de lichamelijke, neurologische of psychosomatische stoornis en de onderwijsbehoeften. 2. Eventueel gegevens van zorg- of hulpverleningsinstanties.
Ontoereikende ondersteuningsstructuur	Aantoonbaar ontbreken van passende ondersteuning in het regulier onderwijs vanuit de basisondersteuning en vanuit de extra ondersteuning aan de hand van de geformuleerde onderwijs- en zorg behoeften.	

Regeling indicatoren voor toelaatbaarheid VSO Cluster 4: Leerlingen met ernstige gedrags- en/of psychiatrische problematiek

Het toekennen van een TLV VSO cluster 4 gebeurt op basis van de combinatie van vastgestelde kindkenmerken en de ondersteuningsbehoeften van de leerling.

De leerling heeft ondersteuningsbehoeften ten aanzien van A t/m E.

Deze leerling valt onder bekostigingscategorie 1 (laag).

	Indicatoren voor onderwijs aan leerlingen met ernstige gedrags- of psychiatrische problematiek	Benodigde rapportage
Kenmerken van het kind	<ul style="list-style-type: none"> Er is sprake van ernstige gedrags- en/of psychiatrische problematiek, waarbij mogelijk de veiligheid van het kind of diens omgeving in gevaar wordt gebracht. 	<ol style="list-style-type: none"> Onderzoeksgegevens die de kenmerken van het kind onderbouwen.
Extra onderwijs- en zorgbehoeften	<p>A. Emoties en persoonskenmerken</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling vraagt om zeer veel ondersteuning op het gebied van (regulatie van) emoties en persoonskenmerken. De leerling vraagt voortdurend individuele aandacht van de docent op het gebied van gedrag (bijvoorbeeld m.b.t. het opvolgen van instructies, het omgaan met autoriteit, onrust veroorzaken, op eigen gedrag reflecteren). De begeleiding van de leerling vereist zeer specialistische kennis van de docent/het team m.b.t. gedragsproblematiek en/of gedragsstoornissen. <p>B. Omgaan met anderen</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling vraagt om voortdurende ondersteuning in de omgang met anderen. <p>C. Voorwaarden om te kunnen leren</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft structureel de behoefte aan een prikkelarme omgeving, waarin veel (pedagogische) veiligheid, structuur en consequent handelen wordt geboden. De leerling vraagt voortdurend individuele aandacht van de docent (bijvoorbeeld m.b.t. werkhouding, concentratie, taakgerichtheid, zelfcontrole, plannen, organiseren, motivatie). <p>D. Didactische begeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft structureel behoefte aan aangepast lesmateriaal/aangepaste lesstof. De aanpassing daarvan vergt aantoonbaar zeer veel tijd van het docententeam. <p>E. Integrale onderwijs- en zorgbehoeften</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft zowel in het onderwijs als in de thuissituatie/vrijtijdsbesteding een duidelijke ondersteuningsbehoefte ten aanzien van zijn/haar sociaal-emotionele ontwikkeling en/of gedrag. Er is sprake (geweest) van bemoeienis vanuit de jeugdhulp en/of psychiatrie, tenzij ouders aantoonbaar weigerachtig zijn om hieraan mee te werken. 	<ol style="list-style-type: none"> Onderzoeksgegevens die de aanvraag onderbouwen. Geëvalueerd OPP, waarin de onderwijs- en zorgbehoeften in relatie staan tot de geformuleerde doelen.
Ontoereikende ondersteuningsstructuur	Aantoonbaar ontbreken van passende ondersteuning in het regulier onderwijs vanuit de basisondersteuning en vanuit de extra ondersteuning aan de hand van geformuleerde onderwijs- en zorgbehoeften.	Uit het OPP van de leerling blijkt dat de school de basis- en breedteondersteuning volledig heeft benut. Uit de evaluatie is gebleken dat de school onvoldoende aan de ondersteuningsbehoeften van de leerling tegemoet kan komen.

6. Afkortingen

AB	Algemeen bestuur
B/K/T	VMBO-Basis, Kader en Theoretisch onderwijs
BOVO	Basisonderwijs-Voortgezet onderwijs aansluiting
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
CvD	Commissie van deskundigen
DB	Dagelijks bestuur
H/V/G	HAVO/VWO/Gymnasium
JGZ	Jeugd gezondheidszorg
JJI	Justitiële jeugd instelling
JSW	Jeugd, welzijn en sport
LGF	leerling gebonden financiering (rugzakje)
LWOO	Leerweg ondersteunend onderwijs
M.R.	Medezeggenschapsraad
OOGO	op overeenstemming gericht overleg
OPDC	ortho pedagogisch didactisch centrum
OPR	Ondersteuningsplanraad
PO	Primair Onderwijs
PrO	Praktijk Onderwijs
SOP	Schoolondersteuningsprofiel
SMW ^{plus}	Schoolmaatschappelijk werk plus: aansluiting VO jeugdteam
SWV	Samenwerkingsverband(en)
T/H/V	VBMO-T/HAVO/VWO
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring
VO	Voortgezet Onderwijs
VPI	Vraagprofielinstrument
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdig school verlaten
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
ZHW	Zuid-Holland West